

Запровадження спільних аудитів у систему незалежного професійного аудиту звітності підприємств обумовлює необхідність визначення характеристик такого аудиторського завдання (послуги), рівень відповідальності аудиторів при здійсненні таких послуг та умови взаємодії аудиторів, які задіяні у спільних аудитах. Розвиток спільних аудитів в практиці аудиту на підприємствах України може мати неоднозначний ефект. З одного боку, це дійсно має зміцнити та посилити довіру до публічної звітності (фінансової та нефінансової), підтверджених в ході таких аудитів, з іншого боку – у зв'язку зі збільшенням вартості таких аудитів може сформуватись протистояння з боку підприємств, які підпадають під обов'язковий аудит згідно з законодавством.

Література

1. Дипиаса С., Экклз Р. Будущее корпоративной отчетности. Как вернуть доверие общества. – М.: Альпина Паблишер. 2003. – 212 с.
2. Жиглей І.В. Соціальний капітал та його місце в системі бухгалтерського обліку // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2007. – № 2 (40). – С. 53-62.
3. Чижевская Л.В. Семь причин, чтобы не доверяют бухгалтерскому учету // Вісник ЖДТУ. – 2006. – № 2 (36). – с. 140-151
4. Velte, P. What do we know about empirical joint audit research? A literature review. / Accounting and financial control. Vol. 1, Is. 1, p. 4-14.
5. André, P., Broye, G., Pong, C., and Schatt, A. (2016). Are Joint Audits Associated with Higher Audit Fees? / European Accounting Review, 25, 245-274.
6. Baldauf, J., and Steckel, R. (2012). Joint Audit and Accuracy of the Auditor's Report. An empirical study. International Journal of Economic Sciences and Applied Research, 5, 7-42.

УДК 657

Фоміна Т.В.,

к.е.н., доцент кафедри аудиту та оподаткування,
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ФОРМУВАННЯ ВЕЛИЧИНИ РЕЗЕРВНОГО КАПІТАЛУ

Внутрішній контроль – це процес постійного впливу на об'єкти через відстеження відхилень та корекції управлінських рішень задля приведення фактичного стану об'єктів до бажаного [1, с. 13]. На даний час залишаються

недостатньо розробленими конкретні методики внутрішнього контролю цілого ряду об'єктів, у тому числі і операцій, пов'язаних із формуванням величини резервного капіталу.

Під час внутрішнього контролю порядку формування резервного капіталу вивченню підлягає рахунок 43 «Резервний капітал», який призначено для узагальнення інформації про стан і рух резервного капіталу підприємства, створеного відповідно до чинного законодавства та установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку. За кредитом рахунку 43 «Резервний капітал» відображається створення резервів, за дебетом – їх використання. Сальдо цього рахунку відображає залишок резервного капіталу на кінець звітного періоду [2].

Внутрішній контролер повинен мати на увазі, що поповнення резервного капіталу здійснюється за рахунок нерозподіленого прибутку і, як правило, використовується на додаткові заходи для поповнення статутного капіталу або для покриття нерозподілених збитків. Джерела утворення та використання резервного капіталу перевіряють за їх видами і напрямками використання згідно з даними аналітичного обліку.

Внутрішній контроль резервного капіталу передбачає:

- перевірку відповідності законодавчим вимогам та установчим документам порядку створення резервного капіталу (відповідності величини сформованого резервного капіталу визначеній установчими документами);
- оцінку дотримання вимог законодавства у частині мінімального розміру резервного капіталу (його розмір регламентується установчими документами, але він не може бути меншим за 25% статутного капіталу підприємства);
- з'ясування того, чи дотримується розмір мінімальної величини резервного капіталу для акціонерних товариств (для акціонерних товариств мінімальна величина резервного капіталу повинна становити 15% акціонерного капіталу);
- перевірку дотримання вимог щодо величини щорічних відрахувань від чистого прибутку (розмір щорічних відрахувань у резервний капітал також передбачається установчими документами, проте він не може бути меншим за 5% суми чистого прибутку підприємств);
- встановлення джерел утворення та напрямків використання резервного капіталу перевіряють на підставі даних аналітичного обліку;
- підтвердження обґрунтованості величини резервного капіталу (особливо у тому випадку, коли резервний капітал більший за законодавчо встановлений мінімальний розмір, адже підприємства можуть створити

резервний капітал і у більшому розмірі, зафіксувавши це в установчих документах підприємства);

- перевірку відповідності законодавчим вимогам напрямків використання резервного капіталу (покриття збитків суб'єкта господарювання, виплата боргів у разі ліквідації підприємства, виплата дивідендів (якщо величина резервів перевищує мінімально допустимий рівень), інші цілі передбачені законодавством чи установчими документами). На даному етапі внутрішньому контролеру слід звернути увагу на випадки витрачання коштів резервного капіталу для виплати дивідендів за привілейованими акціями. Якщо товариство відповідно до своєї облікової політики у складі резервного капіталу виокремлює загальний резервний капітал та резерв на виплату дивідендів за привілейованими акціями, тоді необхідно визначити їх розміри окремо і загалом, а також визначити чи сформований резерв на виплату дивідендів за привілейованими акціями покриє розмір дивідендів, які необхідно буде виплатити за такими акціями у несприятливі періоди. Для цього звіряються дані, відображені на рахунку 43 «Резервний капітал» з напрямками використання резервного капіталу, зазначеними у Наказі про облікову політику та рішеннями, ухваленими засновниками та учасниками товариства. Необхідно встановити чи не використовувався резервний капітал для виплати дивідендів, компенсації при виході учасника з товариства у разі, якщо був нерозподілений прибуток; послідовність використання коштів резервного капіталу відповідно до засновницьких і законодавчих документів;

- перевірку порядку відображення операцій, пов'язаних з формування резервного капіталу у реєстрах аналітичного та синтетичного обліку і на рахунках бухгалтерського обліку [3].

Завершальним етапом внутрішнього контролю резервного капіталу є перевірка правильності відображення його величини у рядку 1415 «Резервний капітал» Балансу (Звіту про фінансовий стан), у стовпчику 6 «Резервний капітал» Звіту про власний капітал та співставності показників зазначених фінансових звітів.

Література

1. Внутрішній контроль процесів матеріального забезпечення в системі управління підприємством: [моногр.] / Т.В. Фоміна, О.Б. Пугаченко; за редакцією Г.М.Давидов. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – 221 с.

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами та доповненнями) – [Електронний ресурс] – код доступу – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

3. Фоміна Т.В. Організація і методика внутрішньогосподарського контролю на підприємствах олійножирової галузі України : дис. ... кандидата екон. наук: 08.00.09 [Текст] / Т.В. Фоміна. – О., 2007. – Додаток РЗ

УДК 657.6

Хаблюк О.А.,
к.е.н., доцент кафедри аудиту, ревізії та аналізу,
Яцишин С.Р.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку в державному
секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТАНОВЛЕННЯ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ

Проблемою виконання бюджету в багатьох країнах світу є ефективне використання бюджетних коштів. Впровадження аудиту ефективності в діяльність контролюючих органів України вдосконалив систему державного фінансового контролю, результати якого підвищують ефективність діяльності виконавчої влади за використанням державних ресурсів та роблять більш відкритою та прозорою для суспільства, що дасть можливість надавати інформацію про те, як держава досягає поставлених цілей та вирішує проблеми економіки [2, с. 830].

Аудит ефективності як новий вид бюджетного контролю виник в 1977 році. Це зафіксовано в «Лімській декларації керівних принципів контролю» (The Lima Declaration of Guidelines on Auditing Precepts), яка прийнята IX Конгресом Міжнародної організації найвищих контрольних органів [1].

Органи державного фінансового контролю зарубіжних країн на початковому періоді їх становлення (кінець XIX – початок XXст.) виконували досить просторові завдання та мали досить широке коло обов'язків, пов'язаних з витрачанням державних коштів. Вони видавали дозволи на виділення бюджетних коштів державним органам та завіряли рахунки урядових установ, проводили перевірки правильності платежів після оплати державних витрат і звітів про використання бюджетних коштів.

Характерним для цього часу було те, що багато органів державного фінансового контролю виконували як облікові, так і контрольні функції відносно витрачання державних коштів. Також вони проводили великий об'єм роботи щодо контролю всіх державних рахунків, направляючи важкі теми